

Wapenexport naar Saoedi-Arabië

Diederik Cops

Het debat over de wapenexport naar Saoedi-Arabië blijft hoog op de politieke agenda staan. Op 8 januari vond in het Vlaams Parlement een stemming plaats over een resolutie omtrent een formeel wapenembargo naar Saoedi-Arabië. De meerderheidspartijen zijn niet gewonnen voor een formeel embargo omwille van de mogelijke negatieve gevolgen voor Vlaanderen op economisch en politiek vlak. Bovendien bestaat er in realiteit reeds een de facto verbod op wapenexport naar Saoedi-Arabië vanuit het Vlaams Gewest.

Voert Vlaanderen wapens uit naar Saoedi-Arabië?

De Vlaamse wapenuitvoer naar Saoedi-Arabië is traditioneel erg beperkt, in vergelijking met andere Europese landen en met het Waals Gewest. Bovendien heeft minister-president Bourgeois enkele maanden geleden in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement nog aangekondigd dat er geen vergunningen voor wapenexport naar Saoedi-Arabië worden goedgekeurd. De facto gebeurt er daarom geen wapenuitvoer vanuit Vlaanderen met Saoedi-Arabië als land van eindgebruik. Omdat de Vlaamse industrie vooral onderdelen produceert bestemd voor grote defensiebedrijven in landen als de Verenigde Staten, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, bestaat wel de mogelijkheid dat Vlaamse onderdelen via een omweg uiteindelijk terechtkomen in Saoedi-Arabië.

Hoe kunnen Vlaamse defensieproducten dan nog in Saoedi-Arabië terecht komen?

De door Vlaamse bedrijven geproduceerde hoogtechnologische onderdelen worden in eerste instantie meestal uitgevoerd naar buitenlandse defensiebedrijven. Deze onderdelen worden dan verwerkt in afgewerkte militaire systemen, zoals gevechtsvliegtuigen, pantservoertuigen en oorlogsschepen. Omdat die landen ook de belangrijkste leveranciers van wapens aan Saoedi-Arabië zijn, kunnen deze Vlaamse onderdelen, nadat ze verwerkt zijn in deze afgewerkte systemen, toch nog bij de Saoedische strijdkrachten terechtkomen. Vlaanderen staat daarom voor de uitdaging om een goede controle op het effectieve eindgebruik van deze onderdelen te voorzien. De Vlaamse overheid zou bijvoorbeeld bij elke levering van onderdelen kunnen eisen dat het ontvangende bedrijf bij de uitvoer van het afgewerkte product hiervoor toestemming zou moeten vragen aan de Vlaamse overheid. Maar dit zou de

concurrentiepositie van Vlaamse bedrijven kunnen beperken, omdat deze grote bedrijven en landen niet bereid zijn om hun uitvoer te laten afhangen van een Vlaamse goedkeuring.

Wat zijn de voornaamste obstakels voor een formeel wapenembargo?

Het belangrijkste bezwaar tegen een formeel Vlaams wapenembargo is de vrees voor economische gevolgen. Saoedi-Arabië kan reageren met het terugschroeven van investeringen of het wegsturen van diplomaten. Een ander bezwaar is dat een dergelijk embargo het best op Europees niveau wordt geregeld, om het meeste effect te hebben.

Om in realiteit echt effect te hebben, heeft een wapenembargo enkel zin op Europees niveau

Binnen de EU is een groeiend aantal landen kritischer tegenover Saoedi-Arabië. Duitsland heeft aangekondigd om voorlopig geen vergunningen meer toe te kennen voor de export naar Saoedi-Arabië. Ook landen als Denemarken, Noorwegen, Zweden en Nederland zijn veel strenger geworden en laten in principe geen export naar Saoedi-Arabië meer toe. Andere landen - zoals Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Spanje - hebben grote belangen en leveren voor honderden miljoenen euro's aan militair materieel aan Saoedi-

Arabië. Omdat voor een Europees wapenembargo een consensus onder alle lidstaten nodig is, is een embargo op Europees niveau nog niet meteen waarschijnlijk.